

Advies 28/2025 betreffende het ontwerp van uitvoeringsbesluit van de Europese Commissie overeenkomstig Verordening (EU) 2016/679 betreffende de passende bescherming van persoonsgegevens door Brazilië

Versie 1.0

Aangenomen op 4 november 2025

Translations proofread by EDPB Members.

This language version has not yet been proofread.

Samenvatting

Op 5 september 2025 is de Europese Commissie begonnen met de procedure voor de vaststelling van het ontwerp van haar uitvoeringsbesluit betreffende de passende bescherming van persoonsgegevens door Brazilië ("het ontwerpbesluit").

Op 5 september 2025 heeft de Commissie het Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB) om advies gevraagd. De beoordeling door het EDPB van het niveau van bescherming dat door Brazilië wordt geboden, is gebaseerd op een onderzoek van het ontwerpbesluit zelf en een analyse van de documentatie die openbaar beschikbaar is op de officiële websites van de Braziliaanse autoriteiten.

Het EDPB heeft zowel de algemene AVG-aspecten van het ontwerpbesluit beoordeeld als de toegang van overheidsinstanties tot persoonsgegevens die vanuit de EER voor rechtshandavings- en nationale veiligheidsdoeleinden worden doorgegeven, inclusief de rechtsmiddelen waarover natuurlijke personen in de EER beschikken. Het EDPB heeft ook beoordeeld of de waarborgen waarin het Braziliaanse rechtskader voorziet, zijn geïmplementeerd en doeltreffend zijn.

Het EDPB heeft als belangrijkste referentie voor dit onderzoek de adequaatheidsreferentie gebruikt, die op 28 november 2017 door de Groep gegevensbescherming artikel 29² is vastgesteld, zoals laatstelijk herzien en vastgesteld op 6 februari 2018 door het EDPB, en de Aanbevelingen 02/2020 van het EDPB betreffende de Europese essentiële garanties voor surveillancemaatregelen.

Het EDPB is positief over het feit dat het Braziliaanse kader voor gegevensbescherming — in het bijzonder de algemene wet gegevensbescherming (*Lei Geral de Proteção de Dados*, of LGPD), die is aangevuld met presidentiële besluiten en bindende regelingen van de Braziliaanse gegevensbeschermingsautoriteit (Agencia Nacional de Proteção de Dados, of ANPD) — voorschriften bevat (onder meer betreffende beginselen, rechten van betrokkenen, doorgifte, toezicht en verhaal) die nauwkeurig zijn afgestemd op de AVG en de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU).

Het EDPB concludeert ook dat de Commissie in het ontwerpbesluit bepaalde aspecten van het Braziliaanse rechtskader moet verduidelijken en de ontwikkeling ervan nauwlettend moet volgen.

Wat betreft het verantwoordingsbeginsel en de vereisten voor de beoordeling van de effecten van een voorgenomen verwerking voor de gegevensbescherming, acht het EDPB het belangrijk dat uitvoering van deze effectbeoordeling verplicht is wanneer de verwerking een hoog risico inhoudt voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen en dat bij de effectbeoordeling ook wordt gekeken naar de noodzaak en evenredigheid van de

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG.

² Groep gegevensbescherming artikel 29, WP 254 rev.01, vastgesteld op 28 november 2017, zoals laatstelijk herzien en vastgesteld op 6 februari 2018 en bekrachtigd door het EDPB.

verwerking. Daarom verzoekt het EDPB de Commissie om te volgen hoe in de praktijk invulling wordt gegeven aan deze vereisten.

In de LGPD is vastgesteld dat de verstrekking van informatie aan betrokkenen of de toezichthoudende autoriteit in bepaalde gevallen voor de bescherming van een “commercieel of industrieel geheim” kan worden beperkt. Het is belangrijk dat er transparantievereisten zijn voor de mogelijkheid van betrokkenen om te controleren hoe hun gegevens worden verwerkt, en ook is het belangrijk dat er een verplichting bestaat om samen te werken met de toezichthoudende autoriteit, met name door aan de toezichthoudende autoriteit de informatie te verstrekken die deze nodig heeft om haar toezichthoudende taken te kunnen uitvoeren. Daarom verzoekt het EDPB de Commissie om te volgen hoe deze beperkingen in de praktijk worden toegepast, zodat een beter inzicht wordt verkregen in de gevolgen ervan voor het recht op informatie en inzage, en voor de feitelijke bevoegdheden van de Braziliaanse gegevensbeschermingsautoriteit.

Wat de voorschriften voor verdere doorgifte betreft, verzoekt het EDPB de Commissie om in het ontwerpbesluit te verduidelijken of persoonsgegevens alleen volgens voorwaarden van gelijke strekking als de voorwaarden van artikel 49 AVG kunnen worden doorgegeven in uitzonderlijke omstandigheden, namelijk wanneer geen andere instrumenten voor doorgifte kunnen worden gebruikt. De Commissie wordt ook verzocht te verduidelijken of de betrokkenen, ongeacht het gebruikte doorgifte-instrument, worden geïnformeerd over mogelijke risico's van de doorgifte, wanneer hun toestemming is vereist, en over de omstandigheden van de doorgifte (duur en doel van de doorgifte, land van bestemming, verantwoordelijkheden van de betrokken partijen, rechten van betrokkenen en middelen om deze rechten uit te oefenen).

Voorts verzoekt het EDPB de Commissie om de taken van de nationale raad voor de bescherming van persoonsgegevens en privacy en de interactie van die raad met de Braziliaanse gegevensbeschermingsautoriteit nader toe te lichten.

Wat betreft de toegang tot en het gebruik door Braziliaanse overheidsinstanties van persoonsgegevens die aan verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers in Brazilië zijn doorgegeven ten behoeve van strafrechtelijke handhaving of nationale veiligheidsdoeleinden, merkt het EDPB op dat de LGPD niet geldt voor gegevensverwerking die *uitsluitend* wordt uitgevoerd ten behoeve van de openbare veiligheid, de nationale defensie, de staatsveiligheid of het onderzoek naar en de vervolging van strafbare feiten. Tegelijkertijd vindt het EDPB het positief dat het federale hooggerechtshof van Brazilië de LGPD zo heeft uitgelegd dat deze gedeeltelijk ook van toepassing is op de verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van strafrechtelijk onderzoek en de handhaving van de openbare orde.

In het licht hiervan verzoekt het EDPB de Commissie om in het ontwerpbesluit nader te beoordelen en toe te lichten in hoeverre de LGPD geldt voor de verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van de handhaving van het strafrecht, en daarbij ook in te gaan op de bevoegdheid van de Braziliaanse gegevensbeschermingsautoriteit tot het doen van onderzoek naar en het nemen van corrigerende maatregelen jegens rechtshandavingsinstanties, en om in het kader van haar monitoringverplichting nauwgezet rekening te houden met relevante ontwikkelingen op dit gebied.

Inhoud

Advies 28/2025 betreffende het ontwerp van uitvoeringsbesluit van de Europese Commissie overeenkomstig Verordening (EU) 2016/679 betreffende de passende bescherming van persoonsgegevens door Brazilië.....	2
1. INLEIDING	5
2. ALGEMENE ASPECTEN VAN GEGEVENSBESCHERMING	6
2.1 Verantwoordingsplicht en gegevensbeheer	6
2.2 Toepassingsgebied en definities	7
2.2.1 Materieel en territoriaal toepassingsgebied van de LGPD	7
2.2.2 Definities	8
2.3 Beginselen van gegevensbescherming en rechtsgrondslagen	8
2.3.1 Beginselen van gegevensverwerking	8
2.3.2 Beveiligingsmaatregelen en -inbreuken.....	10
2.3.3 Rechtmatigheid van gegevensverwerking	11
2.4 Individuele rechten	12
2.5 Beperkingen op verdere doorgifte	12
2.6 Procedurele en handhavingsmechanismen	14
2.6.1 Onafhankelijk toezicht.....	14
2.6.2 Verhaal.....	16
2.6.3 Sancties	16
3. TOEGANG TOT EN GEBRUIK VAN VANUIT DE EU DOORGEGEVEN PERSOONSgegevens DOOR OVERHEIDSINSTANTIES IN BRAZILIË.....	17
3.1 Toegang tot en gebruik van persoonsgegevens door Braziliaanse overheidsinstanties ten behoeve van strafrechtelijke handhaving	17
3.1.1 Rechtskader voor strafrechtelijke handhaving.....	17
3.1.2 Noodzaak en evenredigheid	19
3.1.3 Verder gebruik van gegevens en verdere doorgifte.....	20
3.1.4 Toezicht en verhaal.....	21
3.2 Toegang tot en gebruik van persoonsgegevens door Braziliaanse overheidsinstanties ten behoeve van de nationale veiligheid.....	22
3.2.1 Reikwijdte van de vrijstelling van artikel 4, punt III, LGPD en de toepasselijkheid ervan op strafbare feiten tegen de staatsveiligheid	23
3.2.2 Rechtskader voor nationale veiligheid	23
3.2.3 Verdere doorgiften en internationale overeenkomsten	26
3.2.4 Toezicht en verhaal.....	27
4. UITVOERING EN MONITORING VAN HET BESLUIT.....	28

Het Europees Comité voor gegevensbescherming

Gezien artikel 70, lid 1, punt s), van Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG ("AVG"),

Gezien de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (EER), en met name bijlage XI en Protocol 37, zoals gewijzigd bij Besluit nr. 154/2018 van het Gemengd Comité van de EER van 6 juli 2018³,

Gezien de artikelen 12 en 22 van zijn reglement van orde,

BRENGT HET VOLGENDE ADVIES UIT:

³ Met "lidstaten" wordt in dit advies "lidstaten van de EER" bedoeld.

1. INLEIDING

- (1) Hoofdstuk V van de AVG bevat de voorwaarden voor de doorgifte van persoonsgegevens aan een derde land of een internationale organisatie. Doorgifte van persoonsgegevens kan plaatsvinden op basis van een adequaatheidsbesluit van de Commissie (artikel 45 AVG) of, bij ontstentenis van een dergelijk besluit, indien de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker passende waarborgen biedt, waaronder afdwingbare rechten en rechtsmiddelen voor de betrokkene (artikel 46 AVG). Bij ontstentenis van een adequaatheidsbesluit of passende waarborgen mag een doorgifte of reeks van doorgiften aan een derde land of een internationale organisatie alleen onder bepaalde voorwaarden plaatsvinden (artikel 49 AVG).
- (2) Het EDPB herinnert eraan dat adequaatheidsbesluiten de erkenning inhouden dat aan persoonsgegevens die vanuit de EER aan een derde land of aan een internationale organisaties worden doorgegeven, buiten de EER eenzelfde bescherming wordt geboden, en dat deze besluiten een robuust doorgifte-instrument zijn waarmee ervoor wordt gezorgd dat de rechten van betrokkenen worden gewaarborgd wanneer gegevens worden doorgegeven aan een land of een organisatie buiten de EER. Volgens de adequaatheidsreferentie⁴ en de toepasselijke rechtspraak van het HvJ-EU⁵ hoeft het derde land niet precies hetzelfde beschermingsniveau te bieden als in de rechtsorde van de EU wordt gewaarborgd. De uitdrukking “passend beschermingsniveau” in artikel 45, lid 1, AVG moet volgens het Hof zo worden opgevat dat vereist is dat het derde land op grond van zijn nationale wetgeving of internationale verbintenissen een niveau van bescherming van de grondrechten en de fundamentele vrijheden biedt dat “in grote lijnen overeenkomt” met het niveau van bescherming dat binnen de EU wordt gewaarborgd op grond van de AVG, gelezen in samenhang met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.
- (3) Brazilië is een federale republiek, die bestaat uit een unie van 26 staten en een federaal district, zoals vastgelegd in de federale grondwet (“de grondwet”)⁶. De Braziliaanse deelstaten hebben ook elk een eigen grondwet, die niet in strijd mag zijn met de federale grondwet. Het recht op privacy en het recht op bescherming van persoonsgegevens worden beschermd in de grondwet (artikel 5, punten X, XII en LXXIX⁷ en komen volgens het constitutioneel hof toe aan alle personen, ook vreemdelingen, ongeacht of deze in Brazilië wonen⁸.
- (4) De belangrijkste wetgeving inzake gegevensbescherming is de algemene wet gegevensbescherming (*Lei Geral de Proteção de Dados*, of LGPD) (nr. 13.709 van 14 augustus 2018, laatstelijk gewijzigd bij wet nr. 14.460 van 25 oktober 2022). De LGPD is aangevuld met presidentiële besluiten (nr. 10.474 van 26 augustus 2020 en nr. 11.758 van 30 oktober 2023), die wettelijk bindend en afdwingbaar zijn⁹.
- (5) Naast de LGPD omvat het Braziliaanse kader voor gegevensbescherming bindende regelingen van de Braziliaanse gegevensbeschermingsautoriteit (Agencia Nacional de Proteção de Dados, of ANPD)¹⁰. Deze regelingen bevatten nadere voorschriften voor de

⁴ Groep gegevensbescherming artikel 29, WP 254 rev.01, vastgesteld op 28 november 2017, zoals laatstelijk herzien en vastgesteld op 6 februari 2018 en bekrachtigd door het EDPB, hoofdstuk 3, C.

⁵ Arrest van het Hof van Justitie van 6 oktober 2015, Maximilian Schrems/Data Protection Commissioner, C-362/14 (“Schrems I”) en arrest van het Gerecht van 3 september 2025, Philippe Latombe/Europese Commissie, T-553/23 (“Latombe”).

⁶ Zie overweging 7 van het ontwerpbesluit.

⁷ Zie overweging 8 van het ontwerpbesluit.

⁸ Zie overweging 9 van het ontwerpbesluit.

⁹ Zie de overwegingen 11 en 12 van het ontwerpbesluit.

¹⁰ Alle bindende regelingen van de ANPD zijn hier te vinden: https://www.gov.br/anpd/pt-br/acao-a-informacao/institucional/atos-normativos/regulamentacoes_anpd.

uitlegging en toepassing van de LGPD¹¹. Voorbeelden hiervan zijn Regeling nr. 4 van 24 februari 2024 betreffende de toepassing van administratieve sancties, Regeling nr. 15 van 24 april 2024 betreffende de melding van beveiligingsincidenten (“regeling melding beveiligingsincidenten”), Regeling nr. 19 van 23 augustus 2024 betreffende de internationale doorgifte van persoonsgegevens (“regeling doorgifte van gegevens”), Regeling nr. 2 van 27 januari 2022 betreffende de toepassing van de LGPD op kleine en middelgrote ondernemingen en Regeling nr. 18 van 15 juli 2024 betreffende de rol van de functionaris voor gegevensbescherming (“regeling functionaris voor gegevensbescherming”).

- (6) Het EDPB is positief over het feit dat het recht op privacy en het recht op bescherming van persoonsgegevens zijn vastgelegd in de grondwet en dat die grondrechten verder zijn uitgewerkt in de nationale wetgeving. Daarnaast is het EDPB positief over de internationale verbintenissen die Brazilië is aangegaan¹².
- (7) Het EDPB merkt op dat instellingen, organen en instanties van de Europese Unie op grond van de artikelen 47 en 94 van Verordening (EU) 2018/1725¹³ persoonsgegevens mogen doorgeven aan een derde land, gebied, sector of internationale organisatie ten aanzien waarvan de Commissie op grond van artikel 45, lid 3, van Verordening (EU) 2016/679 heeft vastgesteld dat deze een passend beschermingsniveau waarborgen, mits de doorgifte uitsluitend dient voor taken die onder de bevoegdheid van de verwerkingsverantwoordelijke vallen en voor de doorgifte geen aanvullende toestemming nodig is. Het EDPB verzoekt de Commissie deze wettelijke mogelijkheid in de overwegingen van het ontwerpbesluit in herinnering te brengen.

2. ALGEMENE ASPECTEN VAN GEGEVENSBESCHERMING

2.1 Verantwoordingsplicht en gegevensbeheer

- (8) De LGPD voorziet in het verantwoordingsbeginsel als een van de algemene beginselen die van toepassing zijn op de verwerking van persoonsgegevens. Volgens de LGPD moeten verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers¹⁴ passende technische en organisatorische maatregelen nemen om hun verplichtingen inzake gegevensbescherming effectief te kunnen naleven, en moeten zij die naleving kunnen aantonen, onder meer aan de bevoegde toezichthoudende autoriteit (artikel 46 LGPD). Het EDPB merkt op dat deze maatregelen onder meer het volgende omvatten: de aanwijzing van een functionaris voor gegevensbescherming (artikel 41 LGPD), zoals nader uitgewerkt in de regeling functionaris gegevensbescherming van de ANPD, een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (artikel 38 LGPD) en het bijhouden van registers van gegevensverwerkingsactiviteiten (artikel 37 LGPD). Voorts is in de LGPD bepaald dat verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers interne regels voor goede praktijken en governance modellen kunnen opstellen, inclusief plannen voor opleiding, een mechanisme voor intern toezicht en risicobeperking

¹¹ Zie overweging 13 van het ontwerpbesluit.

¹² Zie de overwegingen 8, 9 en 10 van het ontwerpbesluit.

¹³ Verordening (EU) 2018/1725 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de instellingen, organen en instanties van de Unie en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 45/2001 en Besluit nr. 1247/2002/EG (PB L 295 van 21.11.2018, blz. 39).

¹⁴ In artikel 5, punt IX, LGPD wordt gesproken over “agentes de tratamento” (“tussenpersonen die de gegevens verwerken”).

(artikel 50 LGPD). Het EDPB is positief over het feit dat deze instrumenten vergelijkbaar zijn met die waarin de AVG voorziet om uitvoering te geven aan het verantwoordingsbeginsel en is ingenomen met een dergelijke nauwe afstemming.

- (9) Het EDPB merkt op dat de LGPD met betrekking tot de gegevensbeschermingseffectbeoordeling geen duidelijke verplichting bevat om deze beoordeling uit te voeren wanneer de verwerking een hoog risico inhoudt voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen en alleen spreekt over de mogelijkheid voor de ANPD om daarom te verzoeken. Het EDPB merkt in dit verband op dat de ANPD op een overheidswebsite in antwoorden op veelgestelde vragen ¹⁵ over de gegevensbeschermingseffectbeoordeling de aanbeveling doet deze beoordeling uit te voeren wanneer de verwerking een hoog risico inhoudt. Verder is in de LGPD niet uitdrukkelijk vermeld dat bij een gegevensbeschermingseffectbeoordeling ook wordt gekeken naar de noodzaak en evenredigheid van een verwerking. Dat gebeurt in zekere zin wel in de antwoorden op veelgestelde vragen over de gegevensbeschermingseffectbeoordeling, waarin verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers de aanbeveling wordt gedaan om bij die beoordeling ook te kijken naar de noodzaak en evenredigheid van een verwerking.
- (10) Tegen deze achtergrond verzoekt het EDPB de Commissie om te volgen hoe in de praktijk invulling wordt gegeven aan deze vereisten, zodat kan worden nagegaan of een gegevensbeschermingseffectbeoordeling wordt uitgevoerd wanneer de verwerking een hoog risico inhoudt voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen, en of als onderdeel van die beoordeling ook wordt gekeken naar de noodzaak en evenredigheid van verwerkingen in relatie tot de doeleinden ervan.

2.2 Toepassingsgebied en definities

- (11) Hoofdstuk 3 van de adequaatheidsreferentie gaat over de “Inhoudelijke beginselen”, wat verwijst naar de basisbegrippen en -beginselen van gegevensbescherming. Deze begrippen en beginselen moeten zijn geïntegreerd in het systeem van gegevensbescherming van een derde land of internationale organisatie om te waarborgen dat het beschermingsniveau in dat land of die organisatie in grote lijnen overeenkomt met het niveau van bescherming dat door het EU-recht wordt gewaarborgd. Deze hoeven geen kopie te zijn van de terminologie die in de AVG wordt gehanteerd, maar moeten wel een afspiegeling vormen van de begrippen die in de EU-wetgeving inzake gegevensbescherming zijn vastgelegd en daarmee consistent zijn. In de adequaatheidsreferentie wordt verwezen naar de volgende belangrijke begrippen: “persoonsgegevens”, “verwerking”, “verwerkingsverantwoordelijke”, “verwerker”, “ontvanger” en “gevoelige gegevens”. De volgende punten hebben betrekking op dit aspect van de LGPD.

2.2.1 Materieel en territoriaal toepassingsgebied van de LGPD

- (12) Het EDPB verwelkomt dat het toepassingsgebied van de LGPD zowel in materiële als in territoriale zin grote gelijkenis vertoont met dat van het EU-kader voor gegevensbescherming.
- (13) Verwerkingen voor zuiver persoonlijke en niet-economische doeleinden vallen buiten het toepassingsgebied van de wet (artikel 4 LGPD), een vergelijkbare uitsluiting als in de AVG (artikel 2, lid 2, punt c), AVG). Daarnaast vallen ook enkele andere verwerkingen gedeeltelijk buiten het toepassingsgebied van de LGPD, met name verwerkingen ten behoeve van: de

¹⁵ https://www.gov.br/anpd/pt-br/canais_atendimento/agente-de-tratamento/relatorio-de-impacto-a-protecao-de-dados-pessoais-ripd.

openbare veiligheid, de nationale defensie, overheidswetgeving of het onderzoek naar en de vervolging van strafbare feiten; journalistieke en artistieke doeleinden; academisch onderzoek; gezondheidsonderzoek (artikel 3, punt III, LGPD). Hierop wordt nader ingegaan in punt 3.1 van dit advies.

- (14) Wat specifiek de gedeeltelijke toepassing van de LGPD op de verwerking van persoonsgegevens voor journalistieke en artistieke doeleinden betreft, merkt het EDPB op dat die uitzondering dezelfde reikwijdte heeft als de uitzondering bedoeld in artikel 85, lid 2, AVG¹⁶, namelijk dat zij alleen van toepassing is wanneer persoonsgegevens uitsluitend voor die doeleinden worden verwerkt en dat alle andere verwerkingen door de pers, media en kunstenaars wel binnen het toepassingsgebied van de LGPD vallen. Verder zijn op de verwerking van persoonsgegevens voor uitsluitend academische doeleinden onverminderd artikel 7 (vereisten voor rechtmatige verwerking) en artikel 11 (regels voor de verwerking van gevoelige gegevens) van de LGPD¹⁷ van toepassing. Ook dit is in overeenstemming met artikel 85, lid 2, AVG.

2.2.2 Definities

- (15) Het EDPB is positief over het feit dat de LGPD is afgestemd op het EU-kader voor gegevensbescherming wat betreft de in de wet gebruikte definities, die in overeenstemming zijn met de definities in de AVG. De begrippen “persoonsgegevens”, “gepseudonimiseerde informatie”, “anonieme gegevens”¹⁸, “gegevensverwerking”, “verwerkingsverantwoordelijke”, “verwerker” en “gevoelige gegevens” (artikel 5 LGPD) zijn op vergelijkbare wijze gedefinieerd als in de AVG (overweging 26, artikel 4 en artikel 9, lid 1). Ook de betekenis van bijvoorbeeld “betrokkene”, “functionaris voor gegevensbescherming”, “toestemming”, “gegevensbeschermingseffectbeoordeling” en de omschrijving van het idee van gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid¹⁹, komt in grote lijnen overeen met de betekenis die deze begrippen in de AVG hebben.

2.3 Beginselen van gegevensbescherming en rechtsgrondslagen

2.3.1 Beginselen van gegevensverwerking

- (16) In de adequaatheidsreferentie is in overeenstemming met de AVG bepaald dat gegevens op een “rechtmatige, behoorlijke en legitieme wijze” moeten worden verwerkt. In artikel 6 van de LGPD is bepaald dat de verwerking van persoonsgegevens te goeder trouw moet gebeuren en met inachtneming van de volgende beginselen: doelbinding, adequaatheid, noodzaak, vrije toegang²⁰, gegevenskwaliteit, transparantie, veiligheid, preventie, non-discriminatie, aansprakelijkheid en verantwoordingsplicht.

¹⁶ Zie ook overweging 35 van het ontwerpbesluit.

¹⁷ Zie ook de overwegingen 32 en 33 van het ontwerpbesluit.

¹⁸ In artikel 12 LGPD staat verder dat geanonimiseerde gegevens niet als persoonsgegevens worden beschouwd, tenzij de anonimisering ongedaan is gemaakt of redelijk eenvoudig ongedaan kan worden gemaakt. In dat artikel wordt toegelicht dat wat “redelijk” is, afhankelijk is van objectieve factoren als: 1) de kosten en tijd die nodig zijn voor het ongedaan maken van de anonimisering, 2) de beschikbare technologie, en 3) de vraag of de verwerkingsverantwoordelijke uitsluitend eigen middelen gebruikt.

¹⁹ Zie artikel 42, lid 1, punt I, LGPD.

²⁰ “Vrije toegang: de betrokkenen kunnen eenvoudig en kosteloos informatie inwinnen over de vorm en duur van de verwerking, en over de integriteit van hun persoonsgegevens” (artikel 6, deel IV, LGPD).

- (17) Afgaande op de wijze waarop deze beginselen zijn verwoord, zijn in het Braziliaanse rechtsstelsel dezelfde gegevensverwerkingsbeginselen vastgelegd als in artikel 5 van de AVG. Zo is in artikel 7, lid 7, LGPD met betrekking tot doelbinding bepaald, dat de verdere verwerking van persoonsgegevens als bedoeld in lid 3 (openbaar toegankelijke persoonsgegevens) en lid 4 (gegevens die kennelijk door de betrokkene openbaar zijn gemaakt) van dit artikel, voor nieuwe doeleinden mag worden verricht, mits die nieuwe doeleinden rechtmatig en specifiek zijn en de rechten van de betrokkene, alsmede de in deze wet neergelegde gronden en beginselen, in acht worden genomen.
- (18) Uit de AVG blijkt duidelijk dat een dergelijke verdere verwerking alleen kan plaatsvinden als de nieuwe doeleinden verenigbaar zijn met de oorspronkelijke doeleinden. Het vereiste dat doeleinden verenigbaar moeten zijn (en dat toepasselijke ethische normen en technische en juridische waarborgen moeten worden nageleefd), wordt duidelijk onder de aandacht gebracht in de door de ANPD gepubliceerde leidraad voor de verwerking van persoonsgegevens voor academische doeleinden en studies en onderzoek, en in de richtsnoeren over gerechtvaardigd belang, eveneens van de ANPD. De ANPD legt in de richtsnoeren over gerechtvaardigd belang uit hoe de verwerkingsverantwoordelijke moet aantonen dat tussen twee verwerkingsdoeleinden een daadwerkelijk verband bestaat en dat hij rekening moet houden met de “gerechtvaardigde verwachtingen” van de betrokkene. In die richtsnoeren wordt verder verduidelijkt dat de analyse van de gerechtvaardigde verwachtingen kan worden gebaseerd op verschillende factoren, waaronder de volgende: d) het voorgenomen doel van de gegevensverzameling en de verenigbaarheid daarvan met verwerking op basis van een gerechtvaardigd belang. Het EDPB verwelkomt deze verduidelijking door de ANPD, die helpt om de doelbindingsvereisten beter op elkaar af te stemmen.
- (19) Volgens het in de AVG vastgelegde beginsel van opslagbeperking, mogen gegevens niet langer worden opgeslagen dan nodig is voor de doeleinden waarvoor ze worden verwerkt (artikel 5, lid 1, punt e), AVG). Het beginsel van opslagbeperking wordt niet uitdrukkelijk in artikel 6 LGPD genoemd. Dit artikel moet echter in samenhang met artikel 15 LGPD worden gelezen, waarin is bepaald dat dit vereiste geldt in geval van beëindiging van de gegevensverwerking. In artikel 15 LGPD is het beginsel van opslagbeperking duidelijk gekoppeld aan de beginselen “adequaatheid” en “noodzakelijkheid”, die deel uitmaken van de algemene beginselen die in artikel 6 LGPD worden vermeld. Het EDPB verzoekt de Commissie om in het ontwerpbesluit te verduidelijken hoe de artikelen 6 en 15 LGPD en het beginsel van opslagbeperking zich tot elkaar verhouden.
- (20) Wat de vereisten in verband met opslagbeperking betreft, wordt verder gewezen op artikel 16 LGPD, waarin de voorwaarden zijn vastgesteld voor het opslaan en wissen van persoonsgegevens na afloop van de verwerking. Dat artikel noemt ook vier doeleinden waarvoor gegevens na afloop van de gegevensverwerking kunnen worden bewaard: 1) om te voldoen aan een verplichting die voortvloeit uit wet- of regelgeving; 2) voor onderzoek, waarbij de gegevens zoveel mogelijk moet worden geanonimiseerd; 3) wanneer de gegevens volgens de LGPD aan derden moeten worden doorgegeven; of 4) wanneer de gegevens uitsluitend door de verwerkingsverantwoordelijke worden gebruikt, mits de gegevens worden geanonimiseerd en niet toegankelijk zijn voor derden. Het EDPB merkt op dat deze verwerkingssituaties in overeenstemming zijn met het in de AVG vastgelegde beginsel van opslagbeperking.
- (21) De beginselen transparantie en billijkheid moeten waarborgen dat de betrokkenen controle over hun persoonsgegevens kunnen uitoefenen. Dat betekent dat zij in de regel proactief

moeten worden geïnformeerd²¹. In de LGPD wordt een beperking aan deze beginselen gesteld voor gevallen waarin “commerciële of industriële geheimhouding” is vereist, wat betrokkenen kan belemmeren in de mogelijkheid om informatie over de verwerking van hun gegevens te ontvangen en controle op die verwerking uit te oefenen (bv. door het indienen van een klacht bij de ANPD). De Commissie geeft in het ontwerpbesluit echter aan dat deze beperking moet worden uitgelegd in het licht van de Braziliaanse wet inzake de toegankelijkheid van informatie en presidentieel besluit nr. 7.721 van 16 mei 2012, en derhalve zo moet worden uitgelegd dat de verwerking en het anderszins openbaar maken van informatie niet tot gevolg mag hebben dat bedrijfsgeheimen worden onthuld of dat derden een concurrentievoordeel wordt verschaft, maar dat wel de doelstellingen van gegevensbescherming moeten worden verwezenlijkt. Dit betekent voor het transparantiebeginsel en voor de hele tekst van de LGPD dat “commerciële en industriële geheimhouding” niet mag worden opgevat als een algemene weigeringsgrond voor het niet naleven van de wet, maar dat specifieke waarborgen moeten worden ingevoerd die ervoor zorgen dat het openbaar maken van informatie gebeurt op een wijze die deze belangen beschermt²².

- (22) Gezien het belang van het transparantiebeginsel verzoekt het EDPB de Commissie om te volgen hoe de betreffende bepaling in de praktijk wordt toegepast, zodat een beter inzicht wordt verkregen in de gevolgen ervan voor het recht op informatie en inzage.

2.3.2 Beveiligingsmaatregelen en -inbreuken

- (23) In de LGPD zijn het beveiligingsbeginsel en het beginsel van preventief handelen vastgelegd, op grond waarvan maatregelen moeten worden getroffen die zien op de bescherming van persoonsgegevens en moeten voorkomen dat door de verwerking schade ontstaat (artikel 6, punten VII en VIII, LGPD). Bovendien is in de LGPD uitdrukkelijk bepaald dat wanneer geen behoorlijke beveiligingsmaatregelen worden getroffen, een gegevensverwerking als onrechtmatig wordt beschouwd. De LGPD schrijft voor dat de nodige risicogebaseerde maatregelen moeten worden getroffen om aan te kunnen tonen dat genoemde beginselen zijn gevolgd (artikelen 44, 46 en 47 LGPD) en dat de vereisten voor de beoordeling en kennisgeving van inbreuken moeten worden nageleefd (artikelen 48 en 49 LGPD). Het EDPB is positief over het feit dat deze beginselen en verplichtingen nauw aansluiten bij die van de AVG.
- (24) Het EDPB verwelkomt dat de ANPD een aanvullende bindende regeling betreffende de melding van beveiligingsincidenten heeft vastgesteld, waarin het begrip “incident” wordt gedefinieerd en nadere bijzonderheden worden verstrekt over de beoordeling van de ernst van een incident (bv. wanneer een incident geacht wordt risico's voor de betrokkenen te creëren of hun fundamentele belangen en rechten aanzienlijk te raken en het daarom aan de ANPD en de betrokkenen moet worden meegedeeld), en over de meldplicht die ten aanzien van incidenten geldt²³. In dit verband merkt het EDPB op dat volgens die regeling de verwerkingsverantwoordelijke een beveiligingsincident in de regel binnen drie werkdagen aan de ANPD moet melden²⁴ en verzoekt het de Commissie om overweging 75²⁵ van het ontwerpbesluit dienovereenkomstig aan te passen.

²¹ Dit wordt ook benadrukt in de adequaatheidsreferentie, zie hoofdstuk 3, punt A, 7).

²² Zie overweging 81 van het ontwerpbesluit.

²³ Zie de overwegingen 73 tot en met 77 van het ontwerpbesluit.

²⁴ Zie de artikelen 6 en 9 van de regeling melding beveiligingsincidenten.

²⁵ In overweging 75 staat dat de kennisgeving van een beveiligingsincident aan de ANPD en de betrokkenen plaatsvindt binnen drie dagen (72 uur) nadat de verwerkingsverantwoordelijke er kennis van heeft genomen.

- (25) Wat de melding van inbreuken in verband met persoonsgegevens betreft, merkt het EDPB op dat in de LGPD is bepaald dat een dergelijke melding (aan zowel de ANPD als de betrokkene) onder meer informatie moet bevatten over de technische en beveiligingsmaatregelen die vóór en na het incident zijn getroffen voor de bescherming van persoonsgegevens, voor zover hiermee geen commerciële of industriële geheimen worden onthuld (artikel 6, punt III, en artikel 9, punt II, LGPD). Het EDPB begrijpt dat effectief moet worden gewaarborgd dat uitoefening van het recht op privacy en het recht op bescherming van persoonsgegevens geen negatieve gevolgen heeft voor andere rechten en verzoekt de Commissie om te volgen hoe die beperking van eerstgenoemde rechten in de praktijk wordt toegepast wanneer onder verwijzing naar de noodzaak van commerciële en industriële geheimhouding slechts beperkt informatie wordt verstrekt over een incident, en in hoeverre hiermee de bevoegdheden van de ANPD worden aangetast.

2.3.3 Rechtmatigheid van gegevensverwerking

- (26) Het EDPB merkt op dat het beginsel van rechtmatigheid en de toepassing daarvan, zoals voorzien in de LGPD (artikel 5, punt XII, en de artikelen 7, 8 en 10), nauw aansluit bij het beginsel zoals dat is vastgelegd in de AVG (artikel 4, punt 11, en de artikelen 6, 7 en 9), en verwelkomt deze afstemming.

2.3.3.1 Gerechtvaardigd belang

- (27) De vereisten voor het gebruik van “gerechtvaardigd belang” als rechtsgrondslag voor gegevensverwerking in de LGPD (artikel 7, punt IX), zijn afgestemd op de AVG (artikel 6, lid 1, punt f)). In de LGPD wordt ook benadrukt dat grondrechten en fundamentele vrijheden, waaronder het recht op gegevensbescherming²⁶, in de regel voorrang hebben.
- (28) Het EDPB merkt op dat artikel 10 LGPD een opsomming bevat van gerechtvaardigde doeleinden waarvoor die rechtsgrondslag kan worden gebruikt. Een van die gerechtvaardigde doeleinden is het ondersteunen en bevorderen van de activiteit van de verwerkingsverantwoordelijke (artikel 10, punt I, LGPD).
- (29) Deze bepaling lijkt ruim geformuleerd. In de door de ANPD vastgestelde leidraad “Rechtsgrondslagen voor de verwerking van persoonsgegevens — Gerechtvaardigd belang” (“leidraad gerechtvaardigd belang”) worden de voorwaarden waaronder een beroep op “gerechtvaardigd belang” kan worden gedaan, echter nader gespecificeerd. In deze leidraad wordt verduidelijkt dat aan drie voorwaarden moet zijn voldaan om een belang als “gerechtvaardigd” te beschouwen: 1) het moet verenigbaar zijn met het Braziliaanse rechtsstelsel; 2) er moet worden verwezen naar een specifieke situatie, en 3) de verwerking moet gekoppeld zijn aan gerechtvaardigde, specifieke en expliciete doeleinden²⁷. Deze voorwaarden zijn vergelijkbaar met de drie door het HvJ-EU geformuleerde en toegelichte cumulatieve voorwaarden²⁸ waaraan de verwerking van persoonsgegevens moet voldoen om op basis van de rechtsgrondslag “gerechtvaardigd belang” rechtmatig te zijn. Bovendien sluiten de voorwaarden voor een beroep op “gerechtvaardigd belang” zoals omschreven in de leidraad gerechtvaardigd belang, nauw aan bij die van de door het EDPB vastgestelde

²⁶ Zie punt 3 van dit advies.

²⁷ Zie overweging 52 van het ontwerpbesluit.

²⁸ Bijvoorbeeld het arrest van het Hof van Justitie van 7 december 2023, SCHUFA Holding AG, gevoegde zaken C-26/22 en C-64/22, punten 75 tot en met 80.

richtsnoeren²⁹. Het EDPB verwelkomt de benadering van de ANPD met betrekking tot “gerechtvaardigd belang” en het gebruik ervan voor gegevensverwerking.

2.4 Individuele rechten

- (30) Het EDPB verwelkomt dat in de LGPD natuurlijke personen vergelijkbare rechten zijn verleend als in de AVG (in beide gevallen in hoofdstuk III). De LGPD voorziet met name in het recht op inzage, het recht op rectificatie, het recht op overdraagbaarheid van gegevens, het recht op beperking van de verwerking, het recht op wissing, het recht op informatie, het recht om toestemming te weigeren of in te trekken, het recht om bezwaar te maken tegen de verwerking en het recht om een verzoekschrift in te dienen (artikelen 9 en 18 LGPD).
- (31) De LGPD voorziet ook in het recht van betrokkenen om herziening te vragen van besluiten die uitsluitend op de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens zijn gebaseerd en die hun belangen raken (artikel 20 LGPD). Artikel 20 LGPD komt inhoudelijk overeen met artikel 22 AVG.
- (32) Wat de rechten van betrokkenen betreft, verwelkomt het EDPB dat de Braziliaanse wet waarin het rechtsmiddel van *habeas data* is geregeld, specifieke bepalingen bevat die zien op het recht van een betrokkene om binnen korte tijd na een daartoe strekkend verzoek inzage te krijgen in zijn of haar gegevens of die gegevens gerectificeerd te krijgen (respectievelijk binnen 10 en 15 dagen).
- (33) Het EDPB meent dat in de LGPD in grote lijnen dezelfde eisen worden gesteld ten aanzien van de rechten van betrokkenen als in de AVG.

2.5 Beperkingen op verdere doorgifte

- (34) In de adequaatheidsreferentie wordt verduidelijkt dat het niveau van bescherming voor natuurlijke personen van wie persoonsgegevens op basis van een adequaatheidsbesluit worden doorgegeven, niet mag worden ondermijnd door verdere doorgifte en verdere doorgifte daarom “alleen] mag [...] worden toegestaan wanneer a) de latere ontvanger — dat wil zeggen de ontvanger van de verdere doorgifte — eveneens is onderworpen aan voorschriften (met inbegrip van contractuele bepalingen) die een passend beschermingsniveau opleveren en b) deze ontvanger de relevante instructies opvolgt wanneer hij/zij namens de verwerkingsverantwoordelijke gegevens verwerkt”.
- (35) Voor de beoordeling van de adequaatheid van het rechtskader van Brazilië en de uitvoering daarvan, wordt onder “verdere doorgifte” verstaan, de doorgifte van persoonsgegevens vanuit een entiteit binnen het territoriale toepassingsgebied van de LGPD, die optreedt als verwerkingsverantwoordelijke, aan een entiteit buiten dit toepassingsgebied.
- (36) De vereisten voor verdere doorgifte zijn vastgelegd in hoofdstuk V van de LGPD en door de ANPD aangevuld en toegelicht in de regeling gegevensdoorgifte, die onder meer de definities van “doorgifte”, “internationale gegevensoverdracht”, “importeur” en “exporteur” bevat.

²⁹ Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR (Version 1.0), vastgesteld op 8 oktober 2024.

- (37) Het EDPB is positief over het feit dat de definities van respectievelijk “doorgifte” en “internationale doorgifte” in overeenstemming zijn met die van de Richtsnoeren 05/2021 van het EDPB³⁰.
- (38) Volgens de LGPD (artikel 33) en de regeling gegevensdoorgifte (artikelen 9 tot en met 33) kunnen verdere doorgiften alleen plaatsvinden voor gerechtvaardigde, specifieke en expliciete doeleinden en wanneer dit gebeurt via een specifiek instrument of onder specifieke voorwaarden³¹. Hoewel het EDPB erkent dat deze instrumenten dicht bij de doorgifte-instrumenten staan waarin hoofdstuk V van de AVG voorziet, verzoekt zij de Commissie om in het ontwerpbesluit te verduidelijken of doorgiften overeenkomstig artikel 33, punten III tot en met IX, LGPD, alleen in uitzonderlijke omstandigheden kunnen worden verricht, wanneer niet is voldaan aan de voorwaarden van artikel 33, punten i) en II, LGPD³².
- (39) In de regeling gegevensdoorgifte wordt nader aangegeven dat de internationale doorgifte van persoonsgegevens alleen is toegestaan wanneer de betrokkene voor die doorgifte specifiek en duidelijk toestemming heeft gegeven nadat hij of zij over het internationale karakter van de beoogde verwerking is geïnformeerd, waarbij die verwerking duidelijk moet worden onderscheiden van andere doeleinden. Het is niet duidelijk of een dergelijk vereiste de verplichting inhoudt om betrokkenen te informeren over mogelijke risico's die zijn verbonden aan een internationale doorgifte wanneer het in het derde land ontbreekt aan een passende bescherming en passende waarborgen (bv. een mededeling dat in het derde land mogelijk geen toezichthoudende autoriteit bestaat en/of geen beginselen inzake gegevensverwerking of rechten van betrokkenen zijn vastgelegd), wat is vereist op grond van artikel 49, lid 1, punt a), AVG. Voor het EDPB, en in het kader van de AVG, is het verstrekken van deze informatie van essentieel belang om de betrokkene in staat te stellen geïnformeerde toestemming te geven met volledige kennis van deze specifieke feiten van de doorgifte. Daarom verzoekt het EDPB de Commissie om in het ontwerpbesluit te verduidelijken of de betrokkene moet worden geïnformeerd over mogelijke risico's die zijn verbonden aan een dergelijke doorgifte wanneer het in het derde land ontbreekt aan een passende bescherming en passende waarborgen.
- (40) Verder staat in de regeling gegevensdoorgifte dat zowel de verwerkingsverantwoordelijke als de verwerker maatregelen neemt waarmee de naleving van de voorschriften voor de bescherming van persoonsgegevens en de doeltreffendheid van die maatregelen effectief kan worden aangetoond, op een wijze die past bij de hoogte van het risico van de verwerking en het instrument dat voor de internationale doorgifte wordt gebruikt (artikel 4, lid 2, van de regeling gegevensdoorgifte). Het EDPB verwelkomt de opname van deze verplichting. Tegelijkertijd zou het zinvol zijn om te verduidelijken dat bij de beoordeling van de doeltreffendheid van deze maatregelen ook moet worden gekeken of de lokale wetgeving van het derde land waaraan de gegevens worden doorgegeven, niet de continuïteit van de bescherming van de betrokkenen ondermijnt³³. Het EDPB verzoekt de Commissie te verduidelijken dat ook dit element in de doorgiftescenario's moet worden meegenomen.
- (41) Het EDPB verwelkomt de opname van een expliciet vereiste van transparantie jegens de betrokkene, d.w.z. dat betrokkenen het recht hebben het voor de verdere doorgifte gebruikte contractuele instrument te ontvangen, en een beschrijving van die doorgifte, bijvoorbeeld de duur en het doel van de doorgifte, de landen van bestemming, de verantwoordelijkheden van

³⁰ Richtsnoeren 05/2021 over de wisselwerking tussen de toepassing van artikel 3 en de bepalingen inzake internationale doorgiften overeenkomstig hoofdstuk V van de AVG, vastgesteld op 14 februari 2023, punt 9.

³¹ Zie ook de overwegingen 101 tot en met 109 van het ontwerpbesluit.

³² In artikel 49 AVG is bepaald dat de in dat artikel voorziene afwijkingen alleen kunnen worden gebruikt bij ontstentenis van een adequaatheidsbesluit overeenkomstig artikel 45, lid 3, AVG of van passende waarborgen overeenkomstig artikel 46 AVG.

³³ Zie het arrest Latombe. Zie ook het arrest van het Hof van Justitie van 16 juli 2020 in zaak C-311/18 (“Schrems II”).

de betrokken partijen, de rechten van betrokkenen en de middelen om die rechten uit te oefenen (artikel 16 van de regeling gegevensdoorgifte).

- (42) Het lijkt er echter op dat dit expliciete transparantievereiste alleen geldt voor doorgiften op basis van standaardcontractbepalingen en niet wanneer een ander doorgifte-instrument wordt gebruikt³⁴. Daarom verzoekt het EDPB de Commissie te verduidelijken dat voor alle doorgifte-instrumenten hetzelfde transparantievereiste geldt.
- (43) Het EDPB merkt ook op dat de inhoudelijke vereisten die aan bindende bedrijfsvoorschriften worden gesteld, niet geheel in overeenstemming zijn met die in de AVG, met name niet met de vereisten bedoeld in artikel 47, lid 2, punten f) en l), AVG. Om te voorkomen dat het door de AVG geboden beschermingsniveau wordt ondermijnd, verzoekt het EDPB de Commissie om in het ontwerpbesluit te verduidelijken dat wanneer voor de verdere doorgifte van persoonsgegevens die op basis van het adequaatheidsbesluit aan Brazilië zijn doorgegeven, bindende bedrijfsvoorschriften als doorgifte-instrument worden gebruikt, ook met de in die bepalingen genoemde inhoudelijke vereisten³⁵ rekening moet worden gehouden.

2.6 Procedurele en handhavingsmechanismen

- (44) Volgens de adequaatheidsreferentie³⁶ en de toepasselijke rechtspraak van het HvJ-EU³⁷ moet een gegevensbeschermingssysteem dat in grote lijnen overeenkomt met het model van de Europese Unie, voorzien in: i) een onafhankelijke autoriteit die is belast met het toezicht op de uitvoering en handhaving van de wetgeving inzake gegevensbescherming en die bevoegd is om onderzoek te doen en actie te ondernemen zonder bemoeienis van buitenaf. Het gegevensbeschermingssysteem moet ervoor zorgen dat ii) verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers verantwoording afleggen en zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheden en dat de betrokkenen over hun rechten worden geïnformeerd. Er moeten doeltreffende sancties en verificatieprocedures worden ingevoerd om naleving van de regels te waarborgen. Verder moet het gegevensbeschermingssysteem ervoor zorgen dat iii) verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers aantonen dat de regels zijn nageleefd, onder meer door het verplicht stellen van een beoordeling van de effecten die een voorgenomen verwerkingsactiviteit op de gegevensbescherming zal hebben, het bijhouden van een register van de verwerkingsactiviteiten en de benoeming van een functionaris voor gegevensbescherming. Daarnaast moet het gegevensbeschermingssysteem iv) individuele betrokkenen ondersteunen en bijstaan bij het uitoefenen van hun rechten en het gebruiken van passende verhaalmechanismen.
- (45) Hieronder wordt de beoordeling van het beschermingsniveau toegespitst op de vraag of een onafhankelijke toezichthouder, een passend verhaalmechanisme en doeltreffende sancties bestaan.

2.6.1 Onafhankelijk toezicht

³⁴ De regeling gegevensdoorgifte bevat bijvoorbeeld algemene vereisten voor transparantie wanneer het beoogde doorgifte-instrument bindende bedrijfsvoorschriften zijn, waaronder met name het vaststellen en uitvoeren van een programma voor privacybeheer dat bedoeld is om een vertrouwensrelatie met de betrokkene tot stand te brengen, door middel van transparante acties waardoor de betrokkene beschikt over mechanismen voor deelname (artikel 25, punt v, van de regeling gegevensdoorgifte) en door transparant te zijn over de rechten van de betrokkene, zoals het klachtrecht, en over de wijze waarop die rechten kunnen worden uitgeoefend (artikel 26, punt VI, van de regeling gegevensdoorgifte).

³⁵ Aansprakelijkheid voor inbreuken en samenwerking met de toezichthoudende autoriteit (artikel 47, lid 2, punten f) en l), AVG).

³⁶ Zie hoofdstuk 3, punt C, van de adequaatheidsreferentie.

³⁷ arrest van het Hof van Justitie van 6 oktober 2015 in zaak C-362/14, Schrems I.

- (46) De Agencia Nacional de Proteção de Dados (ANPD) is in de LGPD aangewezen als de instantie die op nationaal niveau verantwoordelijk is voor het monitoren en handhaven van de bepalingen van die wet.
- (47) Het EDPB verwelkomt dat de ANPD de status van “autoriteit van bijzondere aard” heeft gekregen. Deze status geeft de ANPD de noodzakelijke autonomie voor het uitoefenen van de juridische taken en bevoegdheden die haar door de LGPD zijn toegekend. Toekenning van de status van “autoriteit van bijzondere aard” gebeurt met name door het intrekken van bepalingen op grond waarvan de ANPD voor haar functioneren en financiële activiteiten afhankelijk is van toestemming van de regering.
- (48) Evenzo verwelkomt het EDPB de wijzigingen die op 15 september 2025 in het Braziliaanse rechtskader zijn aangebracht, waardoor de ANPD nu een **regelgevend agentschap**³⁸ is. Het EDPB begrijpt dat een van de belangrijkste wijzigingen is dat de ANPD haar begroting niet langer via het ministerie van Justitie maar rechtstreeks bij het ministerie van Planning en Begroting indient. De begroting van de ANPD blijft een afzonderlijke begrotingslijn in de federale begroting. Het EDPB begrijpt dat de ANPD al over haar eigen begroting en financiën ging, maar doordat de autoriteit nu een regelgevend agentschap is, is haar administratie eenvoudiger geworden.
- (49) Het EDPB verwelkomt ook dat de ANPD onlangs is aangewezen als verantwoordelijke instantie voor de bescherming van kinderen online³⁹. Het EDPB neemt er kennis van dat de ANPD volgens hoofdstuk IX van de LGPD beschikt over de noodzakelijke bevoegdheden en taken om naleving van gegevensbeschermingsrechten te waarborgen en bewustmaking te bevorderen, zoals onderzoeks- en sanctiebevoegdheden (artikel 55-J LGPD).
- (50) Wat betreft het personeel en de begroting van de ANPD, die een rol speelt in haar onafhankelijkheid, is het EDPB positief over het recente besluit om het personeelsbestand uit te breiden met meer dan tweehonderd nieuwe medewerkers⁴⁰.
- (51) Het EDPB constateert dat de ANPD nu volgens artikel 55-C LGPD is samengesteld uit verschillende organen⁴¹, waaronder de nationale raad voor de bescherming van persoonsgegevens en privacy (“de Raad”). Het EDPB neemt kennis van de samenstelling van de Raad, waartoe ook vertegenwoordigers van de federale regering, het nationaal congres en de rechterlijke macht behoren⁴². Het EDPB merkt ook op dat de Raad volgens artikel 58-B LGPD onder meer verantwoordelijk is voor i) het voorstellen van strategische richtsnoeren en verstrekken van achtergrondinformatie ten behoeve van nationaal beleid inzake de bescherming van persoonsgegevens en privacy en ten behoeve van de activiteiten van de ANPD, en ii) het doen van aanbevelingen voor acties van de ANPD.
- (52) Met name met betrekking tot deze taken acht het EDPB het belangrijk dat meer duidelijkheid wordt verkregen over de wijze waarop die worden uitgevoerd en de mate waarin de voorstellen en aanbevelingen van de Raad van invloed zijn op de werkzaamheden van de ANPD. Daarom

³⁸ Voorlopige maatregel nr. 1.317/2025, beschikbaar op <https://www.in.gov.br/en/web/dou/-/medida-provisoria-n-1.317-de-17-de-setembro-de-2025-656784314>.

³⁹ Wet nr. 15.211/2025 betreffende de bescherming van kinderen en minderjarigen in een digitale omgeving, beschikbaar op <https://www.in.gov.br/web/dou/-/lei-n-15.211-de-17-de-setembro-de-2025-656579619>.

⁴⁰ <https://www.in.gov.br/en/web/dou/-/medida-provisoria-n-1.317-de-17-de-setembro-de-2025-656784314>.

⁴¹ Volgens artikel 55-C LGPD is de ANPD samengesteld uit: een raad van bestuur, het hoogste bestuursorgaan; de nationale raad voor de bescherming van persoonsgegevens en privacy; een tuchtraad; een ombudsman; een bureau Juridische Zaken, en administratieve en gespecialiseerde eenheden die nodig zijn voor de handhaving van de LGPD. Zie ook de overwegingen 126 tot en met 130 van het ontwerpbesluit.

⁴² Zie ook overweging 132 van het ontwerpbesluit en artikel 55-C LGPD.

verzoekt het EDPB de Commissie om deze taken en de interactie tussen de Raad en de ANPD nader toe te lichten, zodat de invloed van de Raad op de activiteiten van de ANPD beter kan worden beoordeeld.

2.6.2 Verhaal

- (53) Het EDPB verwelkomt het verhaalmechanisme waarin de LGPD voorziet, dat ook voorziet in het recht van betrokkenen om een klacht in te dienen bij de ANPD en om tegen de beslissing op die klacht bezwaar te maken bij de raad van bestuur. Tegen de beslissing van de raad van bestuur kan de betrokkene eventueel nog beroep instellen bij de rechter. Daarnaast staan alle rechtsmiddelen open voor gevallen waarin de ANPD niet aan de verplichtingen van de LGPD heeft voldaan. Uit het ontwerpbesluit wordt niet duidelijk wat precies het verschil is tussen de laatste twee juridische paden. Vandaar dat het EDPB de Commissie verzoekt om de werking van die twee paden nader toe te lichten, en daarbij ook in te gaan op de vraag of het gebruik van rechtsmiddelen alleen mogelijk is in geval van weigering om een klacht te behandelen of afwijzing van een klacht op inhoudelijke gronden.
- (54) Evenzo verwelkomt het EDPB de verlening van het recht op vergoeding van materiële en immateriële schade, en van het recht op collectief verhaal (artikel 22 LGPD).

2.6.3 Sancties

- (55) Het EDPB herinnert eraan dat het bestaan van doeltreffende en afschrikkende sancties sterk kan bijdragen aan de naleving van gegevensbeschermingsregels. Dergelijke sancties laten zien dat er sprake is van een hoge mate van verantwoording en bewustwording. Het EDPB is positief over de corrigerende bevoegdheden waarover de ANPD beschikt, waarvan herhaaldelijk⁴³ gebruik is gemaakt voor het opleggen van maatregelen zoals een waarschuwing, een enkelvoudige boete (maximaal twee procent van de bruto-inkomsten wanneer de inbreuk is gepleegd door een particuliere rechtspersoon), een dagelijkse boete, het blokkeren van de persoonsgegevens waarop de inbreuk betrekking heeft totdat de inbreuk is beëindigd, de tijdelijke stopzetting van de betwiste verwerking en het wissen van persoonsgegevens (artikel 52 LGPD)⁴⁴. Het EDPB verzoekt de Commissie om in de gaten te houden dat deze bevoegdheden consistent worden toegepast, met name wat het opleggen van sancties betreft.
- (56) Het EDPB is positief over het feit dat de ANPD een (bindende) sanctieregeling heeft uitgevaardigd. In deze regeling worden sancties ingedeeld op basis van objectieve factoren als het soort en de omvang van de verwerkte gegevens en de gevolgen van de inbreuk op de rechten van betrokkenen. Ook voorziet de regeling in een methode voor de berekening van geldboeten, die in overeenstemming is met artikel 83 van de AVG.

⁴³ Zie het sanctieregister van de ANPD: https://www.gov.br/anpd/pt-br/centrais-de-conteudo/deciso-es-em-processos-sancionadores-1/deciso-es-em-processos-sancionadores?_authenticator=7951f0a70d3d125fd05e11a1e544b72d2c61f304.

⁴⁴ “Deze sancties kunnen worden opgelegd aan publiek- en privaatrechtelijke lichamen, met uitzondering van enkelvoudige en dagelijkse boeten, die niet aan publiekrechtelijke lichamen kunnen worden opgelegd” (overweging 135 van het ontwerpbesluit).

3. TOEGANG TOT EN GEBRUIK VAN VANUIT DE EU DOORGEGEVEN PERSOONSGEGEVENS DOOR OVERHEIDSINSTANTIES IN BRAZILIË

- (57) Overeenkomstig artikel 45, lid 2, AVG is de beoordeling van de beperkingen en waarborgen waarin de Braziliaanse wetgeving voorziet met betrekking tot de toegang tot en het daaropvolgende gebruik door Braziliaanse overheidsinstanties van persoonsgegevens die aan verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers in Brazilië zijn doorgegeven ten behoeve van strafrechtelijke handhaving en voor nationale veiligheidsdoeleinden (“toegang van de overheid”), een belangrijk element van het criterium “in grote lijnen overeenkomend”, zoals uitgelegd door het HvJ-EU.
- (58) Het EDPB is positief over de aandacht die specifiek dit aspect in het ontwerpbesluit krijgt en ook over de feitelijke informatie die de Commissie dienaangaande geeft⁴⁵. De meeste feitelijke bevindingen en analyses van de Commissie worden daarom niet opnieuw weergegeven in dit advies. In plaats daarvan beoordeelt het EDPB de inmenging door het Braziliaanse systeem voor toegang van de overheid ten behoeve van rechtshandavings- en nationale veiligheidsdoeleinden, op basis van de vier elementen die worden genoemd in de aanbevelingen over de Europese essentiële garanties voor surveillancemaatregelen, die het EDPB op 10 november 2020 heeft vastgesteld⁴⁶:
- garantie A — de verwerking moet zijn gebaseerd op duidelijke, nauwkeurige en toegankelijke rechtsregels;
 - garantie B — de nagestreefde gerechtvaardigde doelstellingen zijn noodzakelijk en evenredig;
 - garantie C — er bestaat een onafhankelijk toezichtmechanisme;
 - garantie D — de betrokkenen beschikken over doeltreffende rechtsmiddelen en verhaalmechanismen.

3.1 Toegang tot en gebruik van persoonsgegevens door Braziliaanse overheidsinstanties ten behoeve van strafrechtelijke handhaving

3.1.1 Rechtskader voor strafrechtelijke handhaving

- (59) Het EDPB merkt op dat de toegang tot en het daaropvolgende gebruik van persoonsgegevens door Braziliaanse rechtshandavingsinstanties⁴⁷ is geregeld in verschillende soorten wetgeving. Het recht op de bescherming van persoonsgegevens en het recht op privacy, waaronder de vertrouwelijkheid van communicatie, zijn vastgelegd als grondrechten in artikel 5 van de grondwet. Het EDPB verwelkomt met name dat die rechten niet alleen gelden

⁴⁵ Zie de overwegingen 152 tot en met 217 van het ontwerpbesluit.

⁴⁶ [Aanbevelingen 02/2020 over de Europese essentiële garanties voor surveillancemaatregelen](#).

⁴⁷ Zie de lijst van instanties in overweging 165 van het ontwerpbesluit.

voor staatsburgers maar ook voor buitenlandse ingezetenen, een situatie die vergelijkbaar is met die in de EU⁴⁸.

- (60) Daarnaast zijn er meerdere specifieke sectorale wetten waarin de toegang tot persoonsgegevens voor rechtshandavingsdoeleinden is geregeld. Wat betreft de toegang tot gegevens die voor rechtshandavingsdoeleinden vanuit de EU aan Brazilië zijn doorgegeven, zijn met name van belang het wetboek van strafrecht, de wet aftappen telefoongesprekken, de wet digitale burgerrechten, de wet geheimhoudingsplicht financiële instellingen en de wet inzake criminele organisaties en strafrechtelijk onderzoek. Het EDPB merkt op dat deze wetgeving openbaar toegankelijk is en voldoende duidelijk om betrokkenen een idee te geven van de omstandigheden en voorwaarden waaronder overheidsinstanties toegang tot hun gegevens hebben⁴⁹.
- (61) Andere belangrijke rechtsbronnen zijn de rechtspraak van het federale hoogerechtshof van Brazilië, dat het recht op privacy en het recht op de bescherming van persoonsgegevens ruim uitlegt⁵⁰, en de rechtspraak van het Inter-Amerikaans Hof voor de Mensenrechten, dat verantwoordelijk is voor de uitlegging en toepassing van het Amerikaans Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, dat in 1992 door Brazilië is geratificeerd⁵¹.
- (62) Het EDPB merkt op dat de LGPD maar gedeeltelijk van toepassing is op de verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van strafrechtelijke handhaving, wat tot rechtsonzekerheid kan leiden.
- (63) Zoals de Commissie in het ontwerpbesluit erkent, is de LGPD niet van toepassing op gegevensverwerking die *uitsluitend* wordt uitgevoerd ten behoeve van de openbare veiligheid, de nationale defensie, de staatsveiligheid of het onderzoek naar en de vervolging van strafbare feiten⁵². Overeenkomstig artikel 4, punten I en III, LGPD wordt de gegevensverwerking op deze gebieden geregeld in specifieke wetgeving, die de in de LGPD uiteengezette beginselen en rechten van de betrokkenen moet omvatten. Volgens de informatie waarover het EDPB beschikt, en de Commissie bevestigt dit, heeft Brazilië nog geen specifieke wetgeving voor de verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van strafrechtspleging en rechtshandhaving (vergelijkbaar met bijvoorbeeld de EU-richtlijn gegevensbescherming bij rechtshandaving⁵³).
- (64) Het EDPB is positief over het feit dat het federale hoogerechtshof van Brazilië de LGPD zo heeft uitgelegd⁵⁴ dat deze gedeeltelijk ook van toepassing is op de verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van strafrechtelijk onderzoek en handhaving van de openbare orde.
- (65) Het EDPB verwelkomt dat de ANPD volledig achter deze uitleg staat en van oordeel is dat het ontbreken van specifieke wetgeving veiligheidsdiensten geen brede en onbeperkte bevoegdheid geeft om persoonsgegevens van burgers te verwerken, ook niet als dat uitsluitend gebeurt ten behoeve van de openbare veiligheid of het onderzoek naar en de

⁴⁸ Zie de overwegingen 8 en 9 van het ontwerpbesluit.

⁴⁹ Zie het arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in de zaak Zakharov/Rusland, punt 229.

⁵⁰ Zie het arrest van het federaal hoogerechtshof van september 2022 in zaak ADI 6649.

⁵¹ Zie overweging 10 van het ontwerpbesluit.

⁵² Zie de overwegingen 30 en 31 van het ontwerpbesluit.

⁵³ Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 89).

⁵⁴ Zie het arrest van het federaal hoogerechtshof van september 2022 in zaak ADI 6649.

vervolg van strafbare feiten⁵⁵. Tegelijkertijd merkt het EDPB op dat de ANPD op grond van artikel 4, punt III, lid 3, LGPD voor sommige specifieke gegevensverwerkingen die uitsluitend voor rechtshandavingsdoeleinden worden verricht, op dit moment ten aanzien van de rechtshandavingsinstanties voornamelijk een adviserende rol lijkt te hebben.

- (66) Het EDPB verzoekt de Commissie om in het ontwerpbesluit nader te beoordelen en te verduidelijken in hoeverre de LGPD van toepassing is op de verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van strafrechtelijke handhaving en welke bevoegdheden de ANPD met betrekking tot die verwerkingen heeft, en bij haar toekomstige monitoringactiviteiten rekening te houden met relevante ontwikkelingen in dit verband (zie ook het punt “Toezicht en verhaal”).

3.1.2 Noodzaak en evenredigheid

- (67) Het EDPB is positief over het feit dat voor de toegang tot communicatiegegevens — zowel inhoudelijke als metagegevens — en voor de toegang tot andere categorieën beschermde vertrouwelijke informatie, zoals bank- en belastinggegevens, in de regel voorafgaande rechterlijke toestemming nodig is.
- (68) Wat de toegang tot communicatiegegevens betreft, verwelkomt het EDPB dat dit volgens de wet aftappen telefoongesprekken en de rechtspraak van het federale hooggerechtshof slechts bij uitzondering is toegestaan en onderworpen is aan strikte voorwaarden die zien op de noodzaak en evenredigheid ervan⁵⁶. Bovendien is in de Braziliaanse wetgeving, als preventieve maatregel tegen mogelijk misbruik, bepaald dat het onderscheppen van communicatie zonder rechterlijke toestemming of voor een niet bij wet toegestaan doel een strafbaar feit oplevert waarop een gevangenisstraf van maximaal vier jaar staat⁵⁷.
- (69) De strikte toepassing van de waarborgen voor de toegang tot communicatiegegevens is met name relevant omdat in Brazilië een algemene verplichting bestaat voor aanbieders van internetverbindingen en onlineapplicatiediensten om verbindingsgegevens één jaar te bewaren⁵⁸. Het EDPB is positief over het feit dat toegang tot bewaarde gegevens alleen mogelijk is met rechterlijke toestemming⁵⁹, maar herinnert eraan dat in de EU een strikte aanpak wordt gevolgd en strikte beperkingen gelden ten aanzien van de algemene en ongedifferentieerde bewaring van metagegevens van communicatie⁶⁰. Om die reden verwijst het in positieve zin naar de aanvullende informatie van de Commissie waaruit blijkt dat in Brazilië niet massaal gegevens worden bewaard. Het EDPB moedigt de Commissie daarom aan om tijdens de monitoring en evaluatie van het ontwerpbesluit bijzondere aandacht te besteden aan het rechtskader en de praktische invulling van de toegang tot communicatiegegevens in Brazilië.
- (70) Het EDPB is positief over het feit dat soortgelijke waarborgen ook gelden voor de toegang van rechtshandavingsinstanties tot belasting- en bankgegevens, zoals het vereiste van

⁵⁵ Zie Nota Técnica nr. 29/2024/FIS/CGF/ANPD, gericht aan het ministerie van Justitie en Openbare Veiligheid, punt 5.4.1.29, beschikbaar op: [SEI/ANPD - 0132350 - Nota Técnica](#).

⁵⁶ Zie de overwegingen 169 en 170 van het ontwerpbesluit.

⁵⁷ Ibidem.

⁵⁸ Zie overweging 173 van het ontwerpbesluit.

⁵⁹ Ibidem.

⁶⁰ Zie voor meer informatie over gegevensbewaring Statement 5/2024 on the Recommendations of the High Level Group on Access to Data for Effective Law Enforcement, EDPS, beschikbaar op https://www.edpb.europa.eu/system/files/2024-11/edpb_statement_20241104_ontherecommendationsofthehlq_en.pdf.

voorafgaande rechterlijke toestemming, het feit dat deze toestemming alleen wordt gegeven bij een vermoeden van een ernstig misdrijf en de strafbaarstelling van misbruik van toegang.

- (71) Volgens het ontwerpbesluit zijn rechtshandavingsinstanties voor bepaalde categorieën van persoonsgegevens vrijgesteld van het vereiste van voorafgaande rechterlijke toestemming⁶¹. Op grond van de artikelen 15 en 16 van de wet inzake criminele organisaties en strafrechtelijk onderzoek hebben hoofden van politie en het openbaar ministerie geen rechterlijke toestemming nodig voor het inzien van de registratiegegevens van een persoon die voorwerp van onderzoek is. Daarbij gaat het om gegevens over opleiding, affiliatie en woonadres die worden bijgehouden door de kiesrechtbank, telefoonmaatschappijen, financiële instellingen, internetproviders en creditcardbeheerders⁶². Evenzo moeten vervoersondernemingen de rechter, het openbaar ministerie en hoofden van politie voor een periode van vijf jaar rechtstreeks en permanent toegang geven tot hun boekings- en reisgegevens⁶³.
- (72) Het EDPB merkt op dat het toepassingsgebied van de wet inzake criminele organisaties en strafrechtelijk onderzoek beperkt is tot het onderzoek naar en de strafbaarstelling van criminele en terroristische organisaties. Die vormen een aanzienlijke bedreiging voor burgers en de samenleving en kunnen dus een grotere inmenging in de grondrechten privacy en gegevensbescherming rechtvaardigen⁶⁴. Tegelijkertijd is het EDPB van mening dat de informatie die in overweging 164 van het ontwerpbesluit over deze vrijstelling wordt verstrekt, zeer algemeen en niet volledig is. Met name wordt uit de informatie in het ontwerpbesluit niet duidelijk of in dat geval de noodzaak en evenredigheid van de toegang tot persoonsgegevens achteraf door de rechter moeten worden getoetst.
- (73) Gezien het bovenstaande verzoekt het EDPB de Commissie om in het ontwerpbesluit nader te verduidelijken en toe te lichten wat de reikwijdte is van de vrijstelling voor rechtshandavingsinstanties van het vereiste van rechterlijke toestemming en de aard van de gevallen die daaronder vallen, en wat in die situatie de toepasselijke waarborgen in de Braziliaanse wetgeving zijn. Het EDPB is ook van mening dat de Commissie bij de monitoring van het besluit specifiek moet kijken naar de wijze waarop die vrijstelling wordt toegepast.

3.1.3 Verder gebruik van gegevens en verdere doorgifte

- (74) Het EDPB herinnert eraan dat het beschermingsniveau voor persoonsgegevens die vanuit de EU/EER aan Brazilië worden doorgegeven, niet mag worden ondermijnd door die gegevens te laten gebruiken door of te delen met andere ontvangers in Brazilië of een derde land, met andere woorden dat verdere doorgiften alleen mogen worden toegestaan wanneer een ononderbroken beschermingsniveau wordt gewaarborgd dat in grote lijnen overeenkomt met het niveau van bescherming waarin het EU-recht voorziet.
- (75) Het EDPB valt in dit verband in positieve zin op dat het federale hooggerechtshof van Brazilië de volgende voorwaarden stelt aan het delen van persoonsgegevens tussen overheidsinstanties (waaronder het delen van persoonsgegevens tussen rechtshandavingsinstanties en inlichtingendiensten): 1) het doel van de verwerking is gerechtvaardigd, specifiek en expliciet; 2) de verwerking is verenigbaar met het doel dat aan

⁶¹ Zie overweging 164 van het ontwerpbesluit.

⁶² Zie artikel 15 van de wet betreffende criminele organisaties en strafrechtelijk onderzoek.

⁶³ Zie artikel 16 van de wet betreffende criminele organisaties en strafrechtelijk onderzoek.

⁶⁴ Zie het arrest van het Hof van Justitie van 6 oktober 2020, *La Quadrature du Net e.a./Premier ministre e.a.*, gevoegde zaken C-511/18 en C-512/18, ECLI:EU:C:2020:791, punten 95 tot en met 98), van 2 oktober 2018, *Ministerio Fiscal*, C-207/16, ECLI:EU:C:2018:788, punten 54, 57 en 60, en van 2 maart 2021, *Prokuratuur (Voorwaarden voor toegang tot elektronische-communicatiegegevens)*, C-746/18, ECLI:EU:C:2021:152, punt 35.

de betrokkene is meegedeeld; 3) er wordt alleen uitgewisseld wat minimaal noodzakelijk is voor het doel dat aan de betrokkene is meegedeeld, en de in de LGPD vastgelegde vereisten, waarborgen en procedures worden volledig nageleefd, voor zover dit verenigbaar is met de overheidssector⁶⁵.

- (76) Ondanks deze belangrijke uitspraak van de hoogste Braziliaanse rechter verzoekt het EDPB de Commissie, gezien de reeds genoemde complexiteit rond het precieze toepassingsgebied en de nadere bepalingen voor de toepassing van de LGPD ten aanzien van rechtshandavingsinstanties, de ontwikkelingen en de praktijk op dit gebied nauwlettend te volgen.
- (77) Wat de verdere doorgifte van persoonsgegevens aan strafrechtelijke handavingsinstanties in derde landen betreft, wordt in het ontwerpbesluit verwezen naar artikel 33, punt III, LGPD, waarin is bepaald dat internationale doorgiften kunnen plaatsvinden wanneer dit noodzakelijk is voor internationale juridische samenwerking tussen inlichtingendiensten of overheidsinstanties belast met opsporing en vervolging en gebeurt overeenkomstig internationale rechtsinstrumenten⁶⁶. Het EDPB meent dat deze uitleg te algemeen is en verzoekt de Commissie om in het ontwerpbesluit nader in te gaan op de voorwaarden en waarborgen voor verdere doorgiften.

3.1.4 Toezicht en verhaal

- (78) Het EDPB brengt in herinnering dat elke inmenging in het recht op privacy en het recht op gegevensbescherming onderworpen moet zijn aan doeltreffend, onafhankelijk en onpartijdig toezicht, door een rechter of een andere onafhankelijk instantie, zoals een bestuursorgaan of parlementair orgaan⁶⁷.
- (79) Het EDPB merkt ook op dat in het Braziliaanse kader, zoals beschreven door de Commissie, de activiteiten van strafrechtelijke handavingsinstanties onder toezicht staan van verschillende instanties: i) de rechterlijke macht, ii) de ANPD en iii) het openbaar ministerie.
- (80) Het vereiste van rechterlijke toetsing, in het bijzonder via de waarborg van voorafgaande toestemming, zoals hierboven uiteengezet onder “Noodzaak en evenredigheid”⁶⁸, geldt zowel voor het verzamelen van persoonsgegevens als voor de toegang tot die gegevens.
- (81) Wat de rol van de ANPD betreft, wijst de Commissie er in het ontwerpbesluit op dat, zoals reeds uiteengezet in punt 3.1.1 van dit advies, de LGPD volgens artikel 4, punt III, van die wet niet van toepassing is op verwerkingen die *uitsluitend* worden uitgevoerd ten behoeve van i) de openbare veiligheid, ii) de nationale defensie, iii) de staatsveiligheid of iv) het onderzoek naar en de vervolging van strafbare feiten. Verder is in artikel 4, punt i), bepaald dat voor een dergelijke verwerking specifieke wetgeving geldt, die onder meer de algemene beginselen van gegevensbescherming en de rechten van de betrokkenen, zoals uiteengezet in de LGPD, moet omvatten. Op grond van lid 3 van hetzelfde artikel heeft de ANPD een adviserende rol met betrekking tot de in punt iii) genoemde uitzonderingen wanneer de betreffende verwerking uitsluitend voor een van de daar vermelde doeleinden wordt uitgevoerd. De ANPD heeft dan met name de bevoegdheid om technische adviezen en aanbevelingen uit te brengen, en om

⁶⁵ Zie overweging 187 van het ontwerpbesluit.

⁶⁶ Ibidem.

⁶⁷ Aanbevelingen 02/2020 betreffende de Europese essentiële garanties voor surveillancemaatregelen, vastgesteld op 10 november 2020, blz. 12

https://www.edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_recommendations_202002_europeanessentialguaranteessurveillance_nl.pdf.

⁶⁸ Zie punt 3.1.2.

de verwerkingsverantwoordelijke te verzoeken om een gegevensbeschermingseffectbeoordeling uit te voeren.

- (82) In haar ontwerpbesluit⁶⁹ verwijst de Commissie naar een belangrijk arrest van het federale hooggerechtshof van 15 september 2022, waarin wordt gewezen op de toepasselijkheid van de algemene beginselen van gegevensbescherming en de rechten van betrokkenen op verwerkingen van overheidswege ten behoeve van openbare diensten. In het ontwerpbesluit ligt de nadruk op het delen van persoonsgegevens tussen organen en instanties van het openbaar bestuur en in het kader van inlichtingenactiviteiten en op de toegang van overheidsinstanties tot het bevolkingsregister. Wat de handhavingstaak van de ANPD betreft, maakt het EDPB uit de door de Commissie verstrekte aanvullende informatie op dat de ANPD die taak al eerder heeft uitgeoefend als het gaat om de politie en het ministerie van Justitie en Openbare Veiligheid. Dat gebeurde op basis van de rechtspraak waarbij de algemene beginselen van gegevensbescherming en de rechten van betrokkenen gedeeltelijk ook op verwerkingen voor rechtshandavingsdoeleinden van toepassing zijn verklaard. Daardoor is de ANPD ook ten aanzien van die verwerkingen verantwoordelijk geworden voor het toezicht op de uitvoering en handhaving van de wetgeving inzake gegevensbescherming.
- (83) In het licht van het bovenstaande verzoekt het EDPB de Commissie om de handhavingstaak van de ANPD nader toe te lichten en met name om aan te geven wat de rechtsgrondslagen van haar handhavingstaak zijn en welke onderzoeks- en corrigerende bevoegdheden zij in verband met die taak ten aanzien van rechtshandavingsinstanties heeft, en om de ontwikkelingen op dit gebied nauwlettend te volgen.
- (84) Tot slot merkt het EDPB op dat het openbaar ministerie niet alleen bevoegd is voor het toezicht op de regels inzake gegevensbescherming en privacy en het opleggen van sancties voor schendingen van grondrechten. Zoals reeds uiteengezet in punt 3.1 van dit advies, is het openbaar ministerie bijvoorbeeld een van de instanties die op grond van de wet inzake criminele organisaties en strafrechtelijke onderzoeken zonder rechterlijke toestemming toegang hebben tot de registratiegegevens van een persoon die voorwerp van onderzoek is. Daarom verzoekt het EDPB de Commissie om in het ontwerpbesluit nader toe te lichten wat precies de taken en bevoegdheden van het openbaar ministerie zijn met betrekking tot het toezicht op de verwerking van persoonsgegevens door Braziliaanse rechtshandavingsinstanties.
- (85) Wat rechtsmiddelen betreft, is het EDPB positief over het feit dat de in het eerste deel van dit advies beschreven juridische instrumenten, en met name de rechtsmiddelen waarmee het recht op gegevensbescherming en het recht op privacy kunnen worden afgedwongen, ook ingezet kunnen worden tegen verwerkingen door strafrechtelijke handavingsinstanties.

3.2 Toegang tot en gebruik van persoonsgegevens door Braziliaanse overheidsinstanties ten behoeve van de nationale veiligheid

⁶⁹ Zie overweging 187 van het ontwerpbesluit.

3.2.1 Reikwijdte van de vrijstelling van artikel 4, punt III, LGPD en de toepasselijkheid ervan op strafbare feiten tegen de staatsveiligheid

- (86) Zoals opgemerkt door de Commissie, zijn op grond van artikel 4, punt III, LGPD naast verwerkingen ten behoeve van de openbare veiligheid, de nationale defensie en het onderzoek en de vervolging van strafbare feiten, ook verwerkingen ten behoeve van de “staatsveiligheid” vrijgesteld van de LGPD.
- (87) Het EDPB merkt op dat in de Braziliaanse wetgeving inzake *Seguranca Nacional* (nationale veiligheid), zoals vastgelegd in wet nr. 14.197 van 1 september 2021 tot wijziging van het wetboek van strafrecht en tot intrekking van de wet inzake nationale veiligheid van 1983⁷⁰, aan de hand van een volledige opsomming van strafbare feiten⁷¹ duidelijk wordt gemaakt wat in Brazilië onder “nationale veiligheid” valt. De vermelde strafbare feiten zien op verschillende bedreigingen voor de integriteit van de Braziliaanse staat als instelling, zoals inbreuken op de nationale soevereiniteit, spionage (artikel 350-K) en handelingen gericht tegen democratische instellingen (artikel 359-L e.a.). De normen van wet nr. 14.197 vormen een integraal onderdeel van het Braziliaanse wetboek van strafrecht.
- (88) Niettemin verwacht het EDPB dat ook gegevensverwerkingen door Braziliaanse overheidsinstanties ten behoeve van de vervolging van de strafbare feiten vermeld in wet nr. 14.197, vallen onder de regeling voor de toegang tot en het gebruik van persoonsgegevens door Braziliaanse overheidsinstanties ten behoeve van strafrechtelijke handhaving, zoals beschreven in hoofdstuk 3.2 van het ontwerpbesluit, en dat ten aanzien van die verwerkingen dus dezelfde overwegingen gelden als die welke in punt 3.1. van dit advies zijn genoemd. Daarom verzoekt het EDPB de Commissie om in het ontwerpbesluit te verduidelijken of de verwerking van gegevens ten behoeve van de vervolging van de in wet nr. 14.197 vermelde strafbare feiten inderdaad valt onder de gegevensbeschermingsregeling voor verwerkingen ten behoeve van strafrechtelijke handhaving of dat een dergelijke verwerking onder een andere regeling valt. Wanneer ze onder een andere regeling vallen, verzoekt het EDPB de Commissie om de gegevensbeschermingsregels die van toepassing zijn op verwerkingen met het oog op de vervolging van die strafbare feiten ten behoeve van de nationale veiligheid, nader toe te lichten.

3.2.2 Rechtskader voor nationale veiligheid

- (89) Het gecodificeerde rechtskader waarop de bevindingen zijn gebaseerd die staan beschreven in het hoofdstuk van het ontwerpbesluit over toegang van de overheid “ten behoeve van de nationale veiligheid”, bestaat uit wet nr. 14.197 van 2021, wet nr. 9.883 van 7 december 1999 tot oprichting van het Braziliaanse inlichtingensysteem, en het daarmee verband houdende besluit nr. 4.376 van 2002. De laatste twee stukken wetgeving regelen de oprichting en werking van het Braziliaanse inlichtingensysteem (*Sistema Brasileiro de Inteligência*, of SISBIN). Die wetgeving werd in 2016 gevolgd door bindend presidentieel besluit nr. 8.793⁷², waarin het nationale beleid inzake inlichtingenactiviteiten (*Política Nacional de Inteligência*) is vastgesteld, en in 2018 door de LGPD.

⁷⁰ Wet nr. 14.197 van 1 september 2021, beschikbaar op https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/_ato2019-2022/2021/lei/14197.htm (2.10.2026).

⁷¹ Zie overweging 200 van het ontwerpbesluit.

⁷² Zie overweging 199 van het ontwerpbesluit.

- (90) In presidentieel besluit nr. 8.793 van 2016 worden het onderwerp, de doelstellingen en de reikwijdte van het nationale beleid inzake inlichtingenactiviteiten beschreven. De activiteiten die op grond van dit presidentieel besluit worden uitgevoerd, hebben tot doel de bevoegde instanties te informeren over feiten en situaties die zich binnen of buiten het nationale grondgebied voordoen en die direct van invloed zijn of kunnen zijn op besluitvorming, overheidsoptreden, de veiligheid van de samenleving of de inlichtingen waarover de staat beschikt. Onder deze omstandigheden verwijst “inlichtingen” naar alle informatie — en gegevens — die nodig is en verwerkt wordt voor het ondersteunen van de besluitvorming van de regering op dit gebied.
- (91) Volgens de door de Commissie genoemde rechtsgrondslag van SISBIN zijn SISBIN en de entiteiten die daarvan deel uitmaken, het kerninstrument voor de uitvoering van het nationale beleid inzake inlichtingenactiviteiten en als zodanig belast met de uitvoering van activiteiten op het gebied van nationale veiligheid, openbare veiligheid en beveiliging en bescherming van democratische instellingen. Daartoe voorziet SISBIN in kennisuitwisseling en geïntegreerde planning van activiteiten⁷³. Gezien de activiteiten van SISBIN heeft het begrip “nationale veiligheid” in Brazilië niet alleen betrekking op de strafbare feiten vermeld in wet nr. 14.197, maar kan het worden beschouwd als een integraal onderdeel van het bredere begrip “nationale inlichtingenactiviteiten”.
- (92) SISBIN was aanvankelijk samengesteld uit 18 federale overheidsinstanties, waaronder 13 ministeries, maar werd bij besluit nr. 11.693 van 6 september 2023 betreffende de organisatie en werking van SISBIN uitgebreid tot 48 instanties⁷⁴. Het EDPB merkt op dat de samenwerking binnen SISBIN niet alleen de klassieke veiligheidsdiensten omvat, maar ook instanties als de ministeries van respectievelijk Wetenschap (artikel 4, punt IV), Landbouw (artikel 4, punt XV) en Energie (artikel 4, punt XVIII) en de federale procureur-generaal (artikel 4, punt XIX).
- (93) Terwijl op grond van besluit nr. 4.376 van 2002 de adviesraad van SISBIN voorstellen moet doen voor de algemene normen en procedures voor de uitwisseling van kennis en berichten binnen SISBIN⁷⁵, is op grond van besluit nr. 11.693 van 2023 het centrale orgaan van SISBIN verantwoordelijk voor de technische middelen⁷⁶ voor het delen van gegevens en kennis en regelt dat besluit het delen en gebruiken van de gegevens die zijn verkregen door de instanties die deel uitmaken van SISBIN. Het ontwerpbesluit bevat echter geen nadere informatie over dergelijke door het centrale orgaan uitgevaardigde regels of wettelijke normen, bijvoorbeeld voor het delen van persoonsgegevens tussen de instanties die deel uitmaken van SISBIN.
- (94) Daarnaast lijkt het begrip “gevoelige gegevens” een andere betekenis te hebben dan in de AVG, aangezien in de toepasselijke wetgeving waarin de activiteiten van SISBIN zijn geregeld, “gevoelig” betrekking heeft op de mate van geheimhouding die voor informatie geldt⁷⁷. Hetzelfde geldt voor het begrip “doelbinding” als de invulling daarvan wordt vergeleken met de algemene beginselen van de AVG⁷⁸.

⁷³ In presidentieel besluit nr. 8.793, afdeling 5, worden SISBIN en de daarin geïntegreerde overheidsinstanties, kennisuitwisseling binnen SISBIN en geïntegreerde planning van de samenwerking tussen de instanties die deel uitmaken van SISBIN, aangeduid als instrumenten of middelen voor de uitvoering van het nationale beleid inzake inlichtingenactiviteiten.

⁷⁴ Zie overweging 202 van het ontwerpbesluit.

⁷⁵ Zie artikel 7, punt II, van besluit nr. 4.376.

⁷⁶ Zie artikel 10, punt XI, beschikbaar op https://www.planalto.gov.br/ccivil_03/_ato2023-2026/2023/decreto/d11693.htm (26.9.2025).

⁷⁷ Zie besluit nr. 8.793 van 2016, besluit nr. 11.693 van 2023 en overweging 204 van het ontwerpbesluit.

⁷⁸ Zie artikel 6, punt I, LGPD, waarin wordt gesproken over “gerechtvaardigde en specifieke doeleinden”, terwijl de AVG “rechtmatige en welbepaalde doeleinden” vereist.

- (95) Zoals hierboven is uiteengezet, is in artikel 4, punt III, a) tot en met c), LGPD — een bepaling die pas na de oprichting van SISBIN en de vaststelling van het nationale beleid inzake inlichtingenactiviteiten is gecodificeerd — bepaald dat gegevensverwerkingen die uitsluitend ten behoeve van de openbare veiligheid, de nationale defensie en de staatsveiligheid worden verricht, zijn vrijgesteld van de LGPD, met uitzondering van de vastgestelde algemene beginselen van gegevensbescherming.
- (96) Zoals de Commissie in het ontwerpbesluit heeft benadrukt, maakt zowel het overkoepelende kader van de Braziliaanse grondwet als de rechtspraak van het Inter-Amerikaans Hof voor de Mensenrechten, die door Brazilië wordt erkend, deel uit van het rechtskader voor toegang van de overheid ten behoeve van nationale inlichtingen. Het EDPB erkent ook dat de arresten van het Braziliaanse federale hooggerechtshof een belangrijke rol hebben gespeeld bij de vorming van het rechtskader⁷⁹. Met zijn bondige arresten heeft het hooggerechtshof tot dusver relevante ondersteuning gegeven voor de verdere ontwikkeling van de bescherming van persoonsgegevens overeenkomstig de Braziliaanse grondwet. Tegelijkertijd moet worden opgemerkt dat het hooggerechtshof in zijn arresten geen algemene abstracte gegevensbeschermingsregels geeft, maar de bepalingen en beginselen van de grondwet en de LGPD uitlegt.
- (97) Het EDPB is zich bewust van het feit dat staten een ruime beoordelingsmarge hebben als het gaat om de vraag of iets een aangelegenheid van nationale veiligheid is, om vervolgens bij de verwerking van persoonsgegevens een beroep op vrijstelling om redenen van nationale veiligheid te kunnen doen. In dit verband herinnert het EDPB aan de definitie die het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft gegeven, op grond waarvan bedreigingen voor de nationale veiligheid door de aard en ernst van die bedreigingen en de specifieke omstandigheden waaronder deze zich voordoen, onderscheiden moeten kunnen worden van algemene risico's voor de openbare veiligheid of ernstige strafbare feiten⁸⁰.
- (98) Het EDPB begrijpt dat de verwerking van gegevens door instanties die deel uitmaken van SISBIN alleen onder de vrijstelling van artikel 4, punt III, LGPD valt wanneer de verwerking *uitsluitend* plaatsvindt ten behoeve van de openbare veiligheid, de nationale defensie en de staatsveiligheid. Dit lijkt specifiek te gelden voor verwerkingen door het centrale orgaan van SISBIN, de Braziliaanse inlichtingendienst. Bijgevolg is op verwerkingen door instanties die deel uitmaken van SISBIN de volledige LGPD van toepassing, tenzij een verwerking wordt uitgevoerd namens de Braziliaanse inlichtingendienst en voor een van de genoemde doeleinden.
- (99) Het EDPB verzoekt de Commissie dit te bevestigen en in het ontwerpbesluit nauwkeuriger te omschrijven en nader toe te lichten wat in het Braziliaanse recht de reikwijdte van het begrip “nationale veiligheid” is, in het bijzonder met betrekking tot het verzamelen en onderling delen van gegevens door instanties die deel uitmaken van SISBIN ten behoeve van activiteiten van SISBIN, en met betrekking tot de uitvoering van het nationale beleid inzake inlichtingenactiviteiten. In verband hiermee verzoekt het EDPB de Commissie ook te verduidelijken hoe vrijstellingen van de LGPD voor verwerkingen ten behoeve van de nationale veiligheid zich verhouden tot de in de AVG voorziene vrijstelling voor verwerkingen ten behoeve van de nationale veiligheid.

⁷⁹ Zie overweging 203 van het ontwerpbesluit.

⁸⁰ Arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 25 mei 2021 in de zaak Big Brother Watch e.a./Verenigd Koninkrijk, punt 350.

3.2.3 Verdere doorgiften en internationale overeenkomsten

- (100) Artikel 33 LGPD bevat de voorwaarden voor de internationale doorgifte van gegevens. De in de punten I en II van dit artikel neergelegde vereisten zijn vergelijkbaar zijn met de vereisten in een adequaatheidsbesluit of de vereisten betreffende extra waarborgen op grond van de AVG. Van deze vereisten wordt in de punten III, VI en VII, van hetzelfde artikel vrijstelling verleend wanneer de doorgifte plaatsvindt in het kader van juridische samenwerking tussen inlichtingendiensten of op basis van een verbintenis aangegaan in een internationale samenwerkingsovereenkomst, of wanneer de doorgifte noodzakelijk is voor de handhaving van de openbare orde of op grond van de wettelijke toewijzing van een overheidsdienst, d.w.z. de nationale veiligheid en nationale inlichtingenactiviteiten. Deze vrijstellingen lijken in overeenstemming te zijn met artikel 4, punt III, LGPD, op grond waarvan op verwerkingen voor aangelegenheden van openbare veiligheid, nationale defensie en staatsveiligheid alleen de algemene beginselen van de LGPD van toepassing zijn. Daarom zou kunnen worden overwogen dat verdere doorgiften voor nationale inlichtingendoeleinden moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de algemene beginselen van gegevensbescherming van de LGPD, maar dat deze doorgiften tevens vallen onder de bepalingen inzake internationale samenwerking waarin de wetgeving tot vaststelling van het nationale beleid inzake inlichtingenactiviteiten en tot oprichting van SISBIN voorziet.
- (101) Dit gezegd zijnde, erkent het EDPB dat Brazilië in het kader van de samenwerking met buitenlandse inlichtingendiensten of voor de uitvoering van het nationale beleid inzake inlichtingenactiviteiten persoonsgegevens moet kunnen ontvangen van en doorgeven aan buitenlandse inlichtingendiensten, om op basis van het bovengenoemde geïntegreerde veiligheidsconcept dreigingen te kunnen voorkomen en vast te kunnen stellen.
- (102) Zoals eerder vermeld, wijst de Commissie op het overkoepelende kader van de Braziliaanse grondwet en het rechtsmiddel van *habeas data* als waarborgen voor de bescherming van persoonsgegevens binnen SISBIN, die ook gelden voor verdere doorgiften ten behoeve van de nationale veiligheid. Het EDPB verzoekt de Commissie meer duidelijkheid te verschaffen over de rechtsgrondslag en de ten aanzien van gegevensbescherming geldende waarborgen en voorwaarden waarop de Braziliaanse inlichtingendienst en de andere instanties die deel uitmaken van SISBIN moeten letten voordat aan buitenlandse partners voor nationale inlichtingendoeleinden persoonsgegevens bekend worden gemaakt.
- (103) Het EDPB merkt ook op dat het ontwerpbesluit geen overwegingen bevat over het bestaan van internationale overeenkomsten die Brazilië met derde landen of internationale organisaties heeft gesloten. Aangezien de LGPD geen bindende regels bevat die verder gaan dan de algemene beginselen van gegevensbescherming, kunnen dergelijke overeenkomsten specifieke bepalingen bevatten voor de internationale doorgifte aan derde landen van persoonsgegevens die in bezit zijn van de Braziliaanse inlichtingendienst of van andere instanties die deel uitmaken van SISBIN. Het EDPB denkt dat het sluiten van bilaterale of multilaterale overeenkomsten met derde landen voor nationale inlichtingendoeleinden waarschijnlijk gevolgen zal hebben voor het toepasselijke rechtskader voor gegevensbescherming.
- (104) Het EDPB verzoekt de Commissie daarom te verduidelijken of dergelijke internationale overeenkomsten voor nationale inlichtingendoeleinden bestaan en, zo ja, te beoordelen wat de mogelijke gevolgen van die overeenkomsten zijn voor het beschermingsniveau voor persoonsgegevens die vanuit de EER aan Brazilië worden doorgegeven. Het gaat daarbij in het bijzonder om het beschermingsniveau dat wordt geboden door het rechtskader voor

gegevensverwerking voor nationale inlichtingendoeleinden dat in eerste instantie is beoordeeld.

3.2.4 Toezicht en verhaal

- (105) In het ontwerpbesluit worden verschillende instanties genoemd die toezicht houden op de activiteiten van de Braziliaanse nationale veiligheidsdiensten, met name i) de uitvoerende macht, ii) de wetgevende macht, iii) de ANPD en iv) de rechter. Wat de ANPD betreft, herinnert het EDPB aan de overwegingen en conclusies in punt 3.1.4 van dit advies, die ook hier gelden.
- (106) Volgens het ontwerpbesluit is de commissie Buitenlandse Betrekkingen en Nationale Defensie van het kabinet verantwoordelijk voor het toezicht op de inlichtingenactiviteiten van de nationale politie en is het bureau Institutionele Veiligheid verantwoordelijk voor de coördinatie van de federale inlichtingenactiviteiten. Het EDPB merkt op dat bij dit toezicht alleen wordt gekeken of de voor SISBIN gestelde doelen worden uitgevoerd en verwezenlijkt, maar dat aan de toezichttaak geen onderzoeks- of sanctiebevoegdheden zijn verbonden en het toezicht geen betrekking heeft op de feitelijke verwerking van persoonsgegevens.
- (107) Het uitoefenen van toezicht op inlichtingenactiviteiten is feitelijk de taak van een commissie van het parlement (wetgevende macht), de gezamenlijke commissie van toezicht op inlichtingenactiviteiten (CCAI), die ook kijkt naar de wettigheid en doeltreffendheid van die activiteiten. Het EDPB verwelkomt de versterking van de structuur en bevoegdheden van de CCAI, waardoor haar activiteiten transparanter zijn geworden en de commissie in staat is behoorlijk toezicht te houden, onder meer door beoordelingen achteraf, audits en controles van lopende acties. Het EDPB is ook positief over het feit dat de CCAI als onderdeel van haar bevoegdheid om schendingen van grondrechten en waarborgen te onderzoeken, klachten van betrokkenen kan behandelen.
- (108) De bevoegdheid van rechters om zaken van burgers tegen de overheid te behandelen, is een positief aspect, met name omdat de rechter daardoor toezicht kan uitoefenen op activiteiten die in naam van de nationale veiligheid worden uitgevoerd, waarmee onder andere de eerbiediging van grondwettelijke rechten, waaronder het recht op gegevensbescherming, en naleving van de LGPD worden gewaarborgd. Het EDPB is positief over het feit dat betrokkenen de mogelijkheid hebben om in beroep te gaan bij het federale hooggerechtshof en, in laatste instantie, het Inter-Amerikaans Hof voor de Mensenrechten.
- (109) Het EDPB concludeert dat betrokkenen bij verwerkingen in het kader van nationale inlichtingenactiviteiten de volgende rechten hebben: i) de rechten die zijn vastgelegd in de LGPD (als gevolg van het arrest van het federale hooggerechtshof van 15 september 2022), ii) het recht op inzage tot en rectificatie van persoonsgegevens, afdwingbaar via het constitutioneel hof door middel van het rechtsmiddel van *habeas data*, en iii) het recht op vergoeding van materiële en immateriële schade.
- (110) Het EDPB verwelkomt het bestaan van deze rechten en dat ze via gerechtelijke en administratieve procedures (in het bijzonder de indiening van een klacht bij de CCAI), kunnen worden afgedwongen, en ook dat deze rechtsmiddelen voor iedereen toegankelijk zijn, ongeacht nationaliteit.

4. UITVOERING EN MONITORING VAN HET BESLUIT

- (111) Wat de monitoring en evaluatie van het besluit betreft, merkt het EDPB op dat het volgens de rechtspraak van het HvJ-EU “aan de Commissie [staat], met het oog op het feit dat het door een derde land geboden beschermingsniveau aan ontwikkelingen onderhevig kan zijn, om na de vaststelling van een [adequaateitsbesluit] krachtens [artikel 45 AVG] periodiek na te gaan of de constatering dat het door het derde land in kwestie geboden beschermingsniveau passend is, nog steeds in feite en in rechte gerechtvaardigd is. Een dergelijk onderzoek dringt zich in elk geval op wanneer er aanwijzingen zijn die daarover twijfels doen ontstaan”⁸¹.
- (112) Het EDPB merkt op dat het onderzoek naar de vraag of het beschermingsniveau nog steeds passend is, overeenkomstig artikel 45, lid 3, AVG ten minste om de vier jaar moet plaatsvinden⁸².
- (113) Het EDPB verwelkomt dat het ontwerpbesluit in overweging 230 voorziet in de deelname van het EDPB aan de vergadering van de Commissie en de Braziliaanse autoriteiten waarin de werking van het besluit zal worden geëvalueerd. Wat betreft de praktische betrokkenheid van het EDPB en zijn vertegenwoordigers bij de voorbereiding en het verloop van de toekomstige periodieke evaluaties, herhaalt het EDPB dat alle relevante documentatie, met inbegrip van correspondentie, voldoende lang vóór de evaluaties schriftelijk met het EDPB moet worden gedeeld.

Voor het Europees Comité voor gegevensbescherming

De voorzitter

(Anu Talus)

⁸¹ Schrems I, punt 76. Zie ook artikel 3, lid 4, van het ontwerpbesluit.

⁸² Zie overweging 229 en artikel 3, lid 4, van het ontwerpbesluit.